

III

(Valmistavat säädökset)

EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEA

478. TÄYSISTUNTO 22. JA 23. HELMIKUUTA 2012

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus Euroopan globalisaatiorahastosta (2014–2020)" (lausuntopyynnön perusteella annettava lausunto)

COM(2011) 608 final – 2011/0269 COD

(2012/C 143/09)

Esittelijä: **Martin SIECKER**

Toinen esittelijä: **Jean-Pierre HABER**

Neuvosto päätti 24. lokakuuta 2011 ja Euroopan parlamentti 25. lokakuuta 2011 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 175 artiklan kolmannen kohdan ja 304 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus Euroopan globalisaatiorahastosta (2014–2020)

COM(2011) 608 final – 2011/0269 COD.

Asian valmistelusta vastannut neuvoa-antava valiokunta "teollisuuden muutokset" antoi lausuntonsa 9. helmikuuta 2012.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 22.–23. helmikuuta 2012 pitämässään 478. täysistunnossa (helmikuun 23. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 158 ääntä puolesta ja 10 vastaan 8:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelemät ja suositukseset

1.1 ETSK on tyytyväinen siihen, että komissio on antanut ehdotuksen, jolla jatketaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta Euroopan globalisaatiorahastosta (EGR). Komitea ei kuitenkaan ole vakuuttunut siitä, että kaikilla komission ehdotuksilla ratkaistaan rahastoon liittyvät ongelmat. Euroopan globalisaatiorahastoon tulleiden tukihakemusten määrä on ollut – ja on edelleen – hyvin alhainen, eikä ETSK usko, että rahaston soveltamisalan ulottaminen maatalouteen on oikea tapa vastata tähän puutteeseen. Komitea ehdottaa sen sijaan eräitä lisätoimia EGR:n hyödyntämisen parantamiseksi, esimerkiksi tuen edellyttämän irtisanottujen määrän alentamista ja menettelyjen nopeuttamista, sillä väline on sinällään toiminut suhteellisen hyvin tapauksissa, joissa sitä on hyödynnetty.

1.2 Yhtenä syynä vajaakäyttöön ovat EGR:n hitaat ja byrokraattiset menettelytavat, mikä johtuu rahaston erityisluonteesta. Komissio ei voi tehdä päätöksiä ilman Euroopan parlamenttia ja neuvostoa. Kun budjettivallan käyttäjä on mukana toimissa, tarvitaan eräitä hyvin paljon aikaa vieviä menettelyjä, joiden päät-

teeksi kaikki hakemukset on joka tapauksessa hyväksytty. Tämä menettely on hyvin kallis, ja siihen kuluvat varat voitaisiin hyödyntää paremminkin.

1.3 ETSK ehdottaa, että EGR-tukea koskeva hakemus voidaan esittää, kun vähennettyjen työntekijöiden määrä on 200 ehdotetun 500:n sijaan. Se suosittaa myös, että EGR:n hyödyntämisen parantamiseksi EU:n osarahoitus nostetaan 75 prosenttiin. ETSK suhtautuu myönteisesti siihen, että "työntekijän" käsite ulotetaan kattamaan myös määräaikaaisella sopimuksella työskentelevät työntekijät ja vuokratyöntekijät. ETSK on samaa mieltä siitä, että EGR tulisi ulottaa kattamaan myös itsenäiset ammatinharjoittajat. He ovat työmarkkinoiden keskeisiä ja tärkeitä toimijoita ja ensimmäisten joukossa, joihin sekä globalisaation että talouskriisien vaikutukset kohdistuvat. EGR:n tarkoituksena ei ole kuitenkaan koskaan ollut työnantajien tukeminen, ja tämän vuoksi ETSK ei kannata rahaston soveltamisalan ulottamista pk-yritysten omistaja-johdajiin. Yritystoiminnan pääosassa on erillinen pk-yrityspolitiikkaa ja merkittäviä tukiohjelmaa käsittelevä yksikkö. EGR ei saisi vaikuttaa näihin ohjelmiin.

1.4 ETSK ehdottaa kahta lisämahdollisuutta EGR:n tehokkuuden parantamiseksi. Ensinnäkin pk-yrityksille voitaisiin tiedottaa EGR:n tarjoamista mahdollisuuksista laajalla tiedotuskampanjalla, toiseksi työmarkkinaosapuolet voitaisiin ottaa mukaan heti rahastolle toimitettujen tukihakemusten käsittelymenettelystä alkaen. ETSK tuo myös esiin hämmästyksensä sen johdosta, että neuvosto päätti joulukuussa 2011 poistaa mahdollisuuden käyttää EGR:ää talouskriisin odottamattomien sosiaalisten seurausten torjuntaan rahaston nykyisen voimassaoloajan kahtena viimeisenä vuotena (2012 ja 2013) etenkin, koska katsaus tulleisiin EGR-hakemuksiin osoittaa, että rahasto on tässä suhteessa toiminut hyvin. ETSK kehottaaakin neuvostoa harkitsemaan päätöstään uudelleen ja tekee ehdottoman selväksi, että se haluaa säilyttää tämän ulottuvuuden jatkettaessa rahaston toimintaa vuodesta 2014 vuoteen 2020.

1.5 ETSK ei kannata ehdotusta ulottaa EGR:n soveltamisala maatalouteen mutta myöntää, että kyseisen alan osalta on tehtävä jotain tulevien kauppasopimusten, kuten Mercosur-sopimuksen, tultua voimaan. Mercosur-sopimuksesta on hyötyä EU:lle kokonaisuudessaan, mutta unionin sisällä edut keskittyvät teollisuus- ja palvelualoille maatalouden kustannuksella. Komissio odottaa, että myös tulevilla kauppasopimuksilla saattaa olla samanlaisia vaikutuksia. On oikeudenmukaista korvata maataloudelle tällaiset haitat, mutta olisi turvaututtava alalle räätälöityyn ratkaisuun esimerkiksi yhteiseen maatalouspolitiikkaan liittyvien rakennerahastojen puitteissa. ETSK kehottaa varmistamaan, että EGR, joka on perustettu auttamaan irtisanottuja työntekijöitä pääsemään takaisin työmarkkinoille, keskittyy vastaisuudessaakin tähän toimintaan.

1.6 ETSK kehottaa säilyttämään rahaston käytön kriisitilanteissa, jotta sitä voitaisiin hyödyntää muun muassa silloin, kun teollista toimintaa siirretään ja sijoitetaan uudelleen Euroopan unionin sisällä.

2. Komission ehdotuksen pääkohdat

2.1 Komissio antoi maaliskuussa 2006 ehdotuksen Euroopan globalisaatorahastosta. Rahaston tarkoituksena oli tarjota erityistä kertaluonteista tukea helpottamaan työpaikkansa menettäneiden työntekijöiden integroitumista uudelleen työelämään tietyillä alueilla tai aloilla, joihin kohdistuu äkillinen vakava talouden häiriötila, kuten työpaikkojen siirtäminen unionin ulkopuolisiin maihin, tuonnin merkittävä kasvu tai unionin markkinaosuuden progressiivinen heikkeneminen tietyllä toimialalla. Tärkeimpänä kriteerinä EGR-tuelle oli yli tuhannen työntekijän irtisanominen saman alan yrityksessä tai yritysryhmässä yhdellä tai kahdella vierekkäisellä alueella.

2.2 EGR perustettiin ohjelmakaudeksi 2007–2013. Toimiin kuuluivat ammatillinen uudelleen kouluttaminen, liikkuvuusavustus, yritystoiminnan perustamiseen liittyvät tukitoimet sekä tulonlisäykset. EGR-tukea myönnetään jäsenvaltion pyynnöstä. EU:n maksaman tuen määrä oli korkeintaan 50 prosenttia jäsenvaltion kaavaileman toimenpidepaketin arvioiduista kokonaiskustannuksista. Vuonna 2009 tukikriteereitä mukautettiin talouskriisin aiheuttaman paineen johdosta. Tuen edellyttämien

irtisanomisten määrää alennettiin tuhannesta 500:aan, ja EU:n osuutta EGR:n hankkeista nostettiin 50 prosentista 65 prosenttiin.

2.3 Komissio antoi lokakuussa 2011 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi, ja sillä on määrä jatkaa EGR:ää ohjelmakaudella 2014–2020, jotta edistetään Eurooppa 2020 -strategian tavoitteita ja ulotetaan tuki maatalouteen. Jotta varmistetaan, että työntekijät voivat saada EGR-tukea riippumatta työsopimuksestaan tai -suhteestaan, "työntekijän" käsite ulotetaan kattamaan paitsi ne työntekijät, joilla on toistaiseksi voimassa oleva työsopimus, myös määräaikaisella sopimuksella työskentelevät työntekijät, vuokratyöntekijät, mikro- sekä pienten ja keski suurten yritysten omistaja-johtajat sekä itsenäiset ammatinharjoittajat, mukaan luettuina maataloustuottajat. EU:n osuus EGR:n hankkeista vaihtelee 50 prosentista 65 prosenttiin.

2.4 Komissio on ehdottanut, että EGR jää monivuotisen rahoituskehityksen ulkopuolelle, koska olosuhteet, joissa sitä hyödynnetään, ovat luonteeltaan ennakoimattomia ja kiireellisiä. Unionitason menojen tulisi olla tulossuuntautuneita. EGR:ään liittyvän rahoituksen osalta monivuotisessa rahoituskehityksessä asetetaan tavoitteeksi, että ainakin 50 prosenttia EGR:n tukemista työntekijöistä löytäisi uuden ja vakaan työpaikan 12 kuukauden kuluessa. Jotta komissio voisi seurata, onnistuvatko jäsenvaltiot pyrkimyksissään tämän tavoitteen toteuttamiseksi, jäsenvaltiot esittävät välikertomuksen 15 kuukauden kuluttua.

3. Yleistä

3.1 EGR perustettiin eräänlaiseksi ensiavuksi, ja se on väline, jonka avulla EU voi nopeasti ja joustavasti tukea työpaikkansa globalisaation seurausten vuoksi menettäneitä työntekijöitä. EGR:n käytettävissä oleva pääoma oli 2007–2013 eli koko seitsemivuotiskauden 3,5 miljardia euroa. Ensimmäisinä viitenä vuotena 2007–2011 käytettiin vähän yli 364 miljoonaa euroa tuona ajanjaksona käytettävissä olleista 2,5 miljardista eurosta. EGR:n heikon käyttöasteen tärkeimpiä syitä olivat hitaat ja byrokraattiset hallintomenettelyt, tuen edellyttämä korkea tuhannen irtisanotun työntekijän määrä sekä matala 50 prosentin osarahoitusosuus. Vuonna 2009 rahaston käyttö parani sen jälkeen kun tuen edellyttämää irtisanottujen määrää alennettiin tuhannesta 500 työntekijään, EU:n rahoitusosuutta nostettiin – tietyin edellytyksin – 50 prosentista 65 prosenttiin ja hakemuksia voitiin tehdä paitsi globalisaation myös talouskriisin seurausten torjumiseksi.

3.2 Näiden mukautusten jälkeen EGR:n käyttö lisääntyi vuoden 2007 kahdeksasta hakemuksesta ja vuoden 2008 viidestä hakemuksesta 29 hakemukseen vuosina 2009 ja 2010. Vuonna 2011 hyväksyttiin kahdeksan hakemusta, ja 18 on vielä arvioitavana. EGR:ää on hyödynnetty enemmän talouskriisin kuin globalisaation seurausten torjumiseen. Sen jälkeen kun EGR:n sovellusala laajennettiin vuonna 2009 kattamaan kriisin seuraukset marraskuun 2011 loppuun asti, jätettiin kolmessa vuodessa 53 hakemusta, kun taas globalisaation seurausten johdosta jätettiin viitenä vuotena 26 hakemusta. Talouskriisiin liittyvät 53 hakemusta koskivat 48 607:ää työntekijää ja globalisaatioon liittyvät 26 hakemusta 28 135:tä työntekijää, joten kaikkiaan on työllistyvyyden ylläpitämiseksi tuettu 76 742:ta työntekijää.

3.3 EGR:n väliarvioinnin yhteydessä analysoitiin sitä, kuinka monta rahastosta tuettua työntekijää oli löytänyt uuden työpaikan vuoden sisällä. Analyysi perustui 15 loppuraporttiin, jotka olivat tuolloin käytettävissä ajanjaksolta 2007–2009. Keskimääräinen uudelleentyöllistymisaste oli 41,8 prosenttia. Uudelleentyöllistymisaste ylitti 50 prosentin rajan kuudessa tapauksessa 15:sta ensimmäisestä EGR:sta osarahoitetusta tapauksesta, kun taas tavoitteeseen ei päästy yhdeksässä tapauksessa 15:stä. Uudelleentyöllistymisen tulokset vaihtelivat huomattavasti: Saksan 78,2 prosentista Portugalin, Espanjan ja Italian huomattavasti alhaisempiin 4–6 prosentin asteisiin. Tehokkuuden saavuttamiseksi nykyistä tasapainoisemmin tulisi harkita sitä, että osa myönnetystä tuesta kytkettäisiin tuesta saataviin tuloksiin. Uudelleentyöllistymisasteet kasvoivat keskipitkällä aikavälillä (yli 12 kuukautta EGR-tuen päättymisen jälkeen) useimmissa tapauksissa (joista oli saatavilla tietoa) paikallistalouksia kohdanneen globaalien taluskriisien vaikutuksesta huolimatta. EGR-tukea saaneiden työllisyysaste nousi ajan mittaan kahdeksassa tapauksessa ja laski kolmessa tapauksessa. Keskimääräinen uudelleentyöllistymisaste kasvoi kyseisissä tapauksissa seitsemällä prosenttiyksiköllä. Yleisesti voidaan todeta, että lukuun ottamatta rahaston vaatimatonta käyttöä tuloksia on oikeutetusti pidettävä hyvinä.

3.4 EGR:n vaatimattoman käytön kolmatta syytä eli sitä, ettei EGR:llä ole omaa budjettia, ei ole käsitelty. Budjettivallan käyttäjän, tässä tapauksessa Euroopan parlamentin ja neuvoston, on näin ollen päätettävä jokaisen hakemuksen kohdalla erikseen, voidaanko tukea myöntää. Huolimatta siitä, että malli – EU:n nykyisten rakenteiden ulkopuolinen väline – on mahdollistanut nopean ja joustavan reagoinnin, hallintomenettelyt ovat tarkkuussyistä hyvin pitkiä ja byrokraattisia. On syytä pitää mielessä hyväksymismenettelyn korkeat kustannukset, joita aiheutuu muun muassa asiakirjojen kääntämisestä 22 kielelle, neuvottelutiloista, neuvotteluasiakirjoista, osallistujien ajankäytöstä ja tulkauksesta hyväksymismenettelyn kaikissa eri vaiheissa. Kaikki hakemukset on hyväksytty, ja kysymys herää, eikö hyväksymismenettelyyn käytetyt varat tulisi suunnata uudelleen asianomaisia työntekijöitä hyödyttävästi. EGR:n nykyisen menettelytavan etuna on, että se on hyvin avoin ja tuo esiin EU:n sitoumuksen torjua sosiaalista syrjäytymistä. Vaikka avoimuus ja näkyvyys ovat erittäin tärkeitä, on toimittava menettelyjen nopeuttamiseksi ja kustannusten vähentämiseksi.

3.5 Muita mahdollisia malleja, jotka mainitaan ehdotuksessa ja siihen liittyvissä asiakirjoissa⁽¹⁾, ovat EGR:n integrointi ESR:ään tai EGR:n jatkaminen itsenäisenä elimenä, jolla on oma budjetti. Molemmilla malleilla on etuja ja haittoja. Jos EGR integroitaisiin ESR:ään, suurimpana haittana olisi se, että sillä olisi oltava selkeät määrärahat EU:n talousarviossa huolimatta siitä, että joukkoirtisanomisia on mahdotonta suunnitella tai ohjelmoida. Selkeitä etuja olisivat johdonmukaisuus ja täydentävyys suhteessa ESR:ään, päätöksentekoprosessin mahdollinen lyheneminen sekä EGR-hakemusten yksinkertaistuminen ja keventyminen. Kolmannella vaihtoehdolla eli EGR:n jatkamisella itsenäisenä EU:n elimenä, jolla on oma budjetti, on lukuisia haittoja ja vain yksi etu: Euroopan solidaarisuuden parempi näkyvyys.

4. Erityistä

4.1 Ensinnäkin ETSK tuo esiin hämmästyksensä sen johdosta, että neuvosto päätti joulukuussa 2011 poistaa mahdollisuuden käyttää EGR:ää taluskriisin odottamattomien sosiaalisten seurausten torjuntaan, sillä ensiapua tarvitaan rahaston nykyisen voimassaoloajan kahtena viimeisenä vuotena (2012 ja 2013). Katsaus 17. marraskuuta 2011 mennessä tullessiin EGR-hakemuksiin osoittaa hyvin selvästi, että rahasto on toiminut suhteellisen hyvin torjuttaessa taluskriisin seurauksia eikä erityisen hyvin alkuperäisessä tarkoituksessaan globalisaation seurausten torjunnassa. Vuosina 2009 ja 2010 hyväksyttiin 23 hakemusta taluskriisin seurausten torjumiseksi ja kuusi hakemusta globalisaation seurausten torjumiseksi. ETSK kehottaakin neuvostoa harkitsemaan sitä, että niin kauan kuin kriisi ei ole ohi, EGR:ää voitaisiin käyttää myös kriisin seurausten torjuntaan. ETSK tekee ehdottoman selväksi, että se haluaa ulottaa rahastotoimet taluskriisin seurausten torjuntaan rahaston toimintaa jatkettaessa sekä madaltaa edelleen rahastotuen hakurajoa.

4.2 Vaikka hakemusten määrä on noussut vuoden 2008 jälkeen, EGR-tukea koskevien hakemusten määrä on edelleen hyvin alhainen. Näin ollen vaikuttaa loogiselta alentaa tukea koskevien hakemusten kynnysarvoja ehdotettua enemmän. EGR:n väliarvioinnista saaduissa alustavissa tuloksissa todetaan vähennettyjen työntekijöiden määrää koskevan kynnysarvon alentamisesta tuhannesta työntekijästä 500 työntekijään seuraavaa: "Tiettyissä olosuhteissa tätä alennettua määrää pidettäisiin edelleen liian korkeana, sillä jopa 200–300 työpaikan menetys voisi aiheuttaa vakavan häiriötilan paikallis- ja aluetasolla". Nykyinen (500 työntekijän) kynnysarvo saattaa olla vielä liian korkea, kun ajatellaan käynnissä olevia siirtämis- ja ulkoistamisprosesseja. ETSK ehdottaakin kynnysarvon alentamista 200 työntekijään.

4.3 ETSK ehdottaa kahta lisämahdollisuutta EGR:n tehokkuuden parantamiseksi. Pk-yritykset ovat yleensä liian pieniä ja niillä on liian vähän resursseja, jotta ne voisivat täysin hyödyntää EU:n tietyissä tilanteissa luomia mahdollisuuksia. Luultavasti monet sellaisten ongelmien kanssa kamppailevat pk-yritykset, joihin EGR tarjoaa ratkaisun, eivät edes ole tietoisia rahaston olemassaolosta eivätkä näin ollen voi hyötyä siitä. ETSK katsoo, tilanne parantuisi huomattavasti, jos pk-yritysten omistaja-johtajille tiedotettaisiin EGR:n tarjoamista mahdollisuuksista laajalla tiedotuskampanjalla. EGR:n tehokkuutta voisi parantaa myös se, että työmarkkinaosapuolet olisivat mukana jo rahastolle toimitettujen tukihakemusten käsittelymenettelystä alkaen.

4.4 Arvioinnista on tähän mennessä ilmennyt jossain määrin, että jäsenvaltioiden voimakas varautuneisuus EGR:n toiminnan alkuvaiheessa perustui osaksi korkeaan omarahoitusosuuteen, joka oli maksettava. Tästä syystä osuuksia muutettiin vuonna 2009, ja näyttää siltä, että tällä on ollut myönteinen vaikutus. Koska nykyinen kriisi edellyttää vielä vakaita ja aktiivisia työmarkkinavälineitä, ETSK suosittaa, että EGR:n hyödyntämisen parantamiseksi EU:n rahoitusosuus nostetaan 75 prosenttiin.

⁽¹⁾ SEC(2011) 1130, 1131 ja 1133 final.

4.5 Komissio ehdottaa, että jatketaan nykyisen EGR:n mallia eli rahoituskehikseen kuulumatonta kriisivälinettä. Tämän mallin haittapuolena ovat hitaat ja byrokraattiset menettelytavat. Byrokraatia johtuu osittain pullonkauloista Brysselissä ja osittain pullonkauloista jäsenvaltioissa. ETSK kehottaa komissiota etsimään ratkaisua näihin pullonkauloihin, jotta menettelyjä joustavoitetaan ja nopeutetaan ja jotta mahdolliset hakijat eivät enää kokisi niitä esteiksi. Esimerkiksi alueet ovat esittäneet hakemuksia, mutta ne on käsiteltävä ensin kansallisella tasolla. Tämä hidastaa prosessia huomattavasti, ja tehokkuutta voidaan parantaa paljon tarkistamalla kyseisiä menettelyjä.

4.6 ETSK suhtautuu myönteisesti siihen, että uudessa asetuksessa "työntekijän" käsitettä ei ole rajattu käsittämään vain työntekijät, joilla on toistaiseksi voimassa oleva työsopimus, vaan että se ulotetaan kattamaan myös määräaikaisella sopimuksella työskentelevät työntekijät ja vuokratyöntekijät. ETSK suhtautuu varuudella EGR:n soveltamisalan ulottamiseen itsenäisiin ammatinharjoittajiin. EGR on perustettu joustavaksi välineeksi tukemaan työntekijöitä, jotka ovat menettäneet työpaikkansa globalisaation seurausten vuoksi. Itsenäisen ammatinharjoittajan asema vaihtelee huomattavasti jäsenvaltioittain. Se vaihtelee erittäin pätevistä asiantuntijoista, joilla on vahva työmarkkina-asema, taloudellisesti riippumattomiin itsenäisiin ammatinharjoittajiin, jotka ovat itse asiassa samassa asemassa kuin työntekijät, ja yhden hengen pienyrityksiin. Monet näistä itsenäisistä ammatinharjoittajista ovat merkittävä osa työmarkkinoita. Itsenäiset ammatinharjoittajat ovat ensimmäisiä, joihin sekä globalisaation että taluskriisien vaikutukset kohdistuvat. ETSK ehdottaakin, että EGR:n soveltamisala ulotettaisiin kattamaan kyseiset ammatinharjoittajat, jotta ehkäistään työttömyyttä ja kannustetaan rahaston entistä parempaa hyödyntämistä.

4.7 Pk-yritysten omistaja-johtajien osalta ETSK suhtautuu asiaan kuitenkin epäroiden. Kun kyseessä ovat työntekijöitä palvelukseen ottavien pk-yritysten omistaja-johtajat, he ovat työnantaja eivätkä kuulu rahaston soveltamisalan piiriin, sillä se on perustettu auttamaan työpaikkansa menettäneitä työntekijöitä. Yritysten tukeminen voisi helposti vääristää muiden pk-yritysten kanssa käytävää kilpailua. Kyseisen ryhmän EGR:lle esittämät tukihakemukset vaikuttaisivat yritystoiminnan pääosaston pk-yrityspolitiikkaan, sillä sen puitteissa tarjotaan laajalti koulutus-, täydennyskoulutus- ja innovaatio-ohjelmia. Näin ollen ETSK on sitä mieltä, ettei pk-yritysten omistaja-johtajien tulisi sinällään kuulua EGR-tuen piiriin. Kyseisten pk-yritysten työntekijät

sen sijaan vastoin kuuluvat tuen piiriin, jos he menettävät työpaikkansa globalisaation odottamattomien seurausten vuoksi ja täyttävät muutoin EGR-tuen ehdot.

4.8 ETSK ei kannata EGR:n soveltamisalan ulottamista viljelijöihin. Komissio perustelee ehdotustaan, että yli 80 prosenttia EGR:n määrärahoista tulee osoittaa maataloilta, viittaamalla neuvotteluihin tulevasta kauppasopimuksista. EU on jo laskenut, että EU:n ja useiden Etelä-Amerikan maiden välisen Mercosur-sopimuksen kaltaisista sopimuksista on hyötyä EU:lle kokonaisuudessaan, mutta unionin sisällä siitä hyötyvät ensi sijassa teollisuus- ja palvelualat, kun taas haitat kohdistuvat maatalouteen. Monilla tulevista sopimuksista on todennäköisesti sama vaikutus.

4.9 Ehdotuksessa todetaan, että EGR:n tarkoituksena on "tarjota erityistä kertaluonteista tukea työntekijöille, jotka ovat jääneet työttömiksi lisääntyvästä tuotannon ja kaupan rakenteen globalisaatiosta johtuvan suuren rakennemuutoksen seurauksena". Seuraavassa kohdassa komissio toteaa, että "EGR:n kautta unionin pitäisi myös voida tarjota tukea, kun kyse on odottamattoman kriisin aiheuttamista vakavista paikallisen, alueellisen tai kansallisen talouden häiriöistä johtuvista laajoista työntekijävähennyksistä. EGR:n toiminta-alaa laajennetaan lisäksi niin, että maataloustuottajille voidaan antaa siirtymävaiheen tukea, jotta heidän on helpompi sopeutua unionin solmimien maataloustuotteisiin liittyvien kauppasopimusten synnyttämään uuteen markkinatilanteeseen."

4.10 On muutamia tärkeitä syitä siihen, miksi EGR:n soveltamisalaa ei ole asianmukaista ulottaa maatalouteen. Ongelmat, joita maatalouteen kohdistuu kyseisten kauppasopimusten johdosta, ovat rakenteellisia, sillä tulevilla sopimuksilla on todennäköisesti samanlaiset seuraukset, ja EGR on vain väliaikainen väline. Lisäksi Mercosur-sopimuksen kaltaisista kauppasopimuksista neuvotellaan yleensä vuosia, eikä niitä voida pitää "odottamattoman kriisin aiheuttamana vakavana paikallisen, alueellisen tai kansallisen talouden häiriönä". Ne ovat paikallisen, alueellisen tai kansallisen talouden vakavia häiriöitä, jotka johtuvat Euroopan unionin tarkoituksella ja huolellisesti valmistelemissä toimenpiteistä. On selvää, että maatalouden olisi saatava korvauksia tällaisesta taakasta. Tässä yhteydessä olisi kuitenkin turvaututtava maatalousalalle räätälöityyn välineeseen. ETSK kehottaa varmistamaan, että EGR, joka on perustettu auttamaan irtisanottuja työntekijöitä pääsemään takaisin työmarkkinoille, keskittyy vastaisuudessa tähän toimintaan.

Bryssel 23. helmikuuta 2012

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja*
Staffan NILSSON